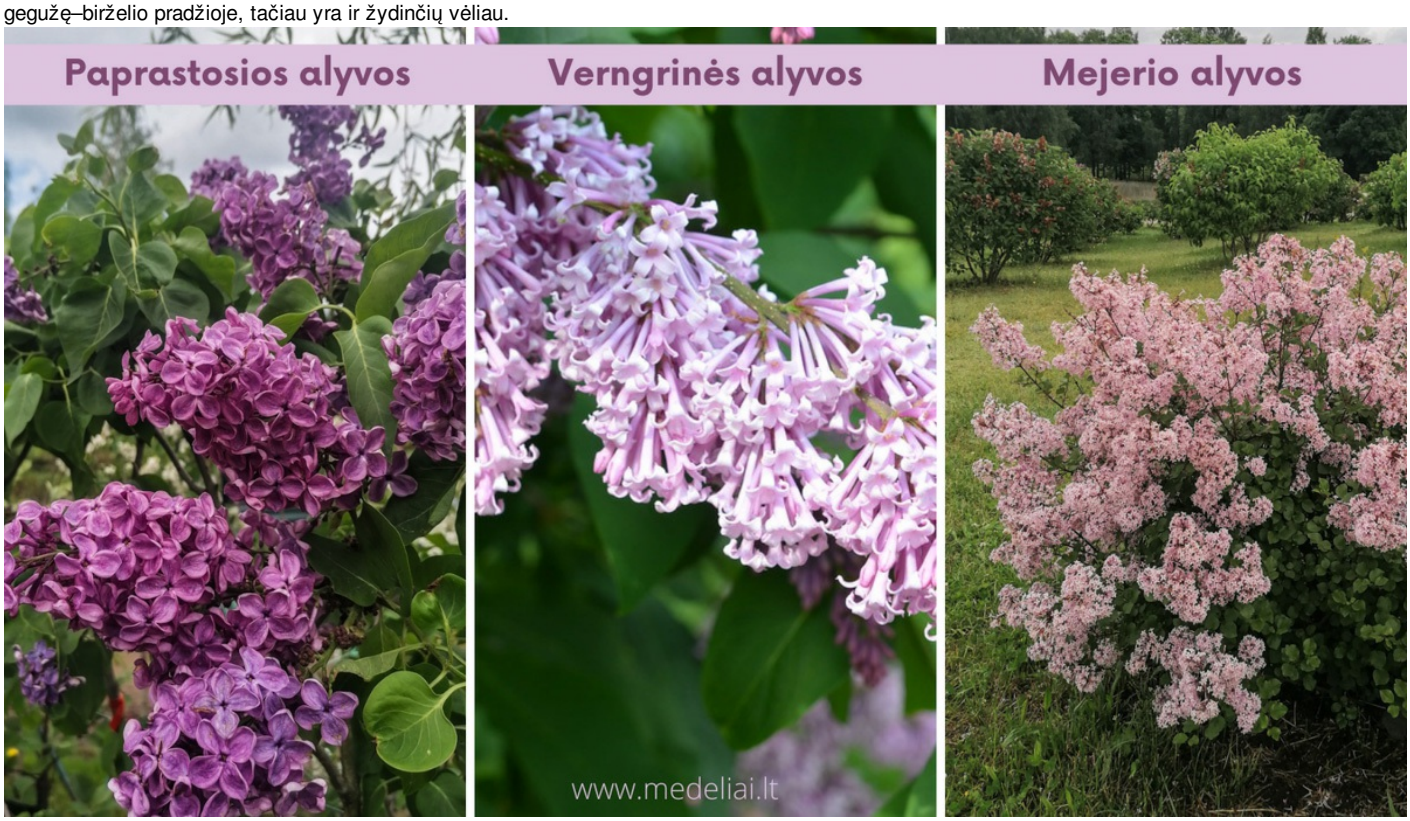
Alyvų auginimas



Alyvos - aukšti krūmai su širdelę primenančiais lapais ir violetinėmis žiedų kekėmis. Laimę nešantis žiedelis su penkiais žiedlapiais, kurį reikia susidžiovinti, ar trilapis, kurį reikia skubiai išmesti... Ir svaigus, su niekuo nesupainiojamas kvapas.

Paprastosios alyvos (Syringa vulgaris L.) europiečių sodybas puošia nuo XVI a. Veikiausiai jos atvežtos iš Turkijos. Gentyje yra apie 30 rūšių, per 2 tūkst. veislių. Alyvų rūšys skiriasi lapų forma ir spalva, žiedynais, krūmo, kuris gali būti formuojamas ir kaip medelis, dydžiu. Kai kurios alyvos net nekvepia... Veislinių alyvų žiedai labai įvairūs. Jie gali būti paprasti, pusiau pilnaviduriai arba pilnaviduriai, nuo 1 iki 3 cm skersmens, sniego baltumo, kreminiai arba įvairaus ryškumo melsvi, violetiniai, purpuriniai. Žiedynai tankūs arba purūs, siauri arba platūs, kartais siekiantys net 30 cm. Žydi jos gegužę–birželio pradžioje, tačiau yra ir žydinčių vėliau.



Populiariausios išlieka paprastosios alyvos (Syringa vulgaris). Jų krūmas arba medis užauga iki 4–7 m. Žiedai 1–2 cm skersmens, šviesiai violetiniai, kvapūs, susitelkę į tankias, stačias, iki 12 cm ilgio šluoteles.

Susipažinkite su keliomis populiariomis paprastųjų alyvų veislėmis:

‘Sensation’ - didelis, platus krūmas arba mažas medis. Auga iki 3–4 m, kiek lėčiau negu kitos paprastųjų alyvų veislės. Lapija tamsi, melsvai žalia. Žiedai dviejų spalvų – alyviniai su baltu apvadėliu. Sodinti reikia į saulėtą vietą arba pusiau šešėlį, pakenčia bet kokį dirvožemį ir sausrą. Kitų metų žiedų pumpurai formuojasi apie vidurvasarį, todėl genėti geriau iki liepos mėn.



‘Aucubaefolia’ - laja pusrutulio formos, šakos stačios. Lapai šviesiai žali su gelsvais dryželiais. Žiedai kvapūs, pilnaviduriai, melsvi, šluotelės ilgis 20–25 cm, pumpurai violetiniai. Tinka drėgna, derlinga ir vidutinio derlingumo, priemolio, priesmėlio, kalkinga dirva.



'Ludwig Spaeth' Užauga iki 7 m aukščio, tankus krūmas. Žydi gegužę - birželį tamsiai purpuriniais žiedais. Žiedai kvapnūs. Krūmas puošnus. Sodinama po vieną, grupėmis, alėjomis ar kaip fonas vėliau žydintiems augalams.



‘Madame Lemoine’ laja pusrutuliška, šakos stačios. Užauga iki 3 m aukščio ir 3 m pločio. Lapai šviesiai žali. Žydi pilnaviduriais stambiais baltais kvapiais žiedais. Pumpurai kreminiai. Auga derlingoje, kalkingoje dirvoje. Mėgsta saulę ir pusiau pavėsį.



'Krasavica Moskvy' užauga iki 3m. aukščio. Žydi gegužę, žiedai pilnaviduriai, dideli, perlamutriškai rausvi, kvepiantys. Mėgsta saulėtas vietas. Geriausiai auga vidutinio derlingumo, normalaus drėgnumo priesmėlio ar priemolio dirvose.



Antroji pagal paplitimą alyvų rūšis – vengrinė alyva (Syringa josikaea), kilusi iš Vengrijos. Auginama parkuose, botanikos soduose, sodybose. Krūmas išauga iki 5 m aukščio, labai ištvermingas žiemą, atsparus sausroms. Žydi 5–12 dienų vėliau už paprastąsias alyvas ir ne taip gausiai. Rečiau auginamos smulkialapės, kartais vadinamos persinėmis, alyvos (Syringa x persica), žemaūgės mejerio (Syringa x meyeri) ir kininės alyvos (Syringa x chinensis) rūšys.

Alyvos geriausiai auga puveningame ir pakankamai drėgname priemolyje, saulėtoje vietoje, daliniame pavėsyje žydės mažiau. Jos nemėgsta pelkingų dirvų, rūgščių ir užmirkusių dirvožemių, kur gruntinio vandens lygis aukštas. Vengrinė alyva labiau pakenčia dirvožemio drėgmės perteklių. Norint, kad alyvos geriau žydėtų, o žiedai būtų gražesni, reikia kiekvieną pavasarį jų krūmus genėti, pašalinant aplūžusias šakas, praretinant vainiką, kad krūmas būtų labiau apšviestas saulės. Būtina pašalinti pašaknio atžalas, ypač skiepytoms ir vienastiebiu medeliu suformuotoms alyvoms. Po žydėjimo būtina iškarpyti peržydėjusius žiedynus. Norėdami atjauninti ar sumažinti seną krūmą, rudenį jį gerai nugenėkite, palikdami tik kelis jaunus, gražiai augančius stiebus (apačioje).

Sodinti alyvas reikia taip, kad tarpai tarp medelių ar krūmų būtų 2–3 metrai. Jos sodinamos rudenį ar labai anksti pavasarį, vos išėjus pašalui, nes jų vegetacija prasideda labai anksti. Optimalus alyvų sodinimo laikas – antroji rugpjūčio ir pirmoji rugsėjo pusė. Tokiu laiku sodinant alyvas rekomenduojama sodinuką sodinti su luitu žemės, nenuskintais lapais. Vazonėliuose išaugintas alyvas galima sodinti visą vegetacijos sezoną, tik rekia nepamiršti per karščius dažniau ir gausiau palaistyti.






Priklausomai nuo sodyboje alyvoms skirto ploto, patartina sodinti ne vienos, bet kelių veislių alyvų krūmus, kurie žydėtų skirtingu laiku (nuo pačių ankstyviausių iki vėlyvųjų). Daugumos veislių žiedų spalvos gražiai dera tarpusavyje, todėl iš jų galima suformuoti įspūdingas vienarūšes įvairiaspalves grupes arba papildyti jas kitais panašiu laiku žydinčiais augalais.